

Lữ Quỳnh

Sông Sương Mù

Bởi không còn cách nào hơn để trấn tĩnh đám trẻ, người đàn bà đã nói vào tai chúng nó mỗi khi nghe tiếng đạn rít qua đầu và nổ chát trên xóm chợ: súng dưới đồn bắn đi đó mà, các con cố ngủ đi đừng sợ. Lâu dần câu nói đó trở thành điệp khúc và không còn hiệu nghiệm để giữ tâm hồn đám trẻ yên ổn như những lần đầu. Bé Phượng bắc đầu thắc mắc, khi nhận ra sự hốt hoảng của mẹ. Mỗi lần nghe tiếng đạn réo, môi mẹ run rẩy những lời cầu nguyện, hai cánh tay vội vàng ghì lấy chị em nó vào lòng. Người đàn bà lúc đó, vì bản tính tự vệ, đã cố thu rút mình và đám con lại thật nhỏ, vô tình quên đi sự ngột ngạt và đau đớn của chúng nó. Đám trẻ vì sợ hãi quá, không dám khóc, nhưng vẫn cố đưa hai bàn tay nhỏ bé ra gỡ dần vòng tay mẹ để có thể ngẩng cao cổ thêm một chút cho hơi thở được nhẹ nhàng. Bé Phượng lớn hơn cả, thỉnh thoảng bị mẹ bỏ quên được ngồi thư thả trong một góc hầm, tuy thế nó cũng không dám có một cử động nhỏ nào, nó phải ngồi ôm gối và gục đầu xuống mỗi lần nghe tiếng đạn bay qua và nín thở chờ tiếng nổ vang lên tức ngực, mới đưa mắt lăm lét nhìn mẹ, bây giờ chỉ còn là một khuôn mặt tái xanh với đôi mắt như lồi hẳn ra ngoài chân mày vì khiếp đảm. Những lần đó trông mẹ tội nghiệp quá chừng, và nó muốn khóc.

Đã nhiều ngày qua, không có đêm nào là không nghe tiếng nổ rền trong khu vực quận, do đó trong lần nghỉ hành quân mới nhất dù không tới nửa ngày, người chồng cũng đã loay hoay mang những tấm ván xuống đặt dưới hầm để tránh hơi đất cho lũ trẻ. Người đàn bà rất hài lòng vì nghĩ rằng nàng và đám con có thể ngủ luôn dưới hầm, tránh được những lần hốt hoảng đến ầm đũa này quên kéo đũa khác mỗi lần choàng tỉnh giữa tiếng đạn pháo kích, chạy từ nhà trên xuống chiếc hầm ở cạnh bếp.

Bé Phượng lúc đó có vẻ thích thú với chỗ ngủ mới, nhưng dần dà rồi nó cũng bức mình vì mỗi lần súng nổ là mỗi lần cát từ trên hầm rơi xuống mắt nhức nhối. Đã xót mắt đến không ngủ được, mà xuýt xoa thì bị mẹ mắng tại sao ngủ không chịu nằm nghiêng nằm sấp. Trong bóng tối của chiếc hầm, con bé không dám hé răng. Nó trở mình quay mặt vào thành đất, những giọt nước mắt lặng lẽ lăn trên má làm dịu lòng nó lại.

Công việc mỗi ngày của bốn mẹ con thật giản dị. Sáng sớm bé Phượng mang áo quần dơ của các em xuống bến sông giặt, trong khi người đàn bà loay hoay nhóm bếp nấu một nồi khoai lớn cho đám trẻ ăn lai rai cả ngày thay quà vặt, và một nồi cơm dành cho buổi trưa vì nàng thường ở chợ về trễ. Khi nào bé Phượng ở bếp lên, cũng là lúc người đàn bà sửa soạn xong quang gánh để ra chợ. Nàng dặn con, câu nói mọi ngày tưởng như không thay đổi, dù chỉ một tiếng:

- Nhớ chơi với em ngay miệng hầm, đừng đi đâu xa nghe Phượng ?

Con bé vâng lời mẹ. Nhưng có những buổi sáng trời tốt, không gian im tiếng súng, nó vẫn thèm dẫn em ra bến sông chơi. Ở đó nó có thể ngồi trên một thềm đá, nhìn sương mù trên mặt sông và chờ đợi những chuyển đồ ngang xuất hiện, lúc đầu chỉ nghe tiếng chèo khuấy nước, tiếp theo là nửa con đò rồi người lái với vành nón mờ nhạt hơi sương. Bé Phượng cảm thấy thích thú khi nhìn cảnh vật bên sông dần dần hiện ra trong sương mai mỗi lúc một tan dần. Sự xuất hiện của cảnh vật như một khám phá riêng của nó. Kìa ngọn cây, kìa mái nhà, kìa người gánh nước...

Nhiều lần bé Phượng muốn hai đứa em mình cùng tham dự vào trò chơi đó, bằng những câu đố: "sau cây bàng là cái gì?" rồi chờ một chút cho sương loãng dần để nhận ra "là cái nhà" và đố tiếp "sau cái nhà là cái gì?" cho đến khi nắng đã lên rực rỡ giữa sông, và trò chơi trong sương mù chỉ còn như giấc chiêm bao. Nhưng những đứa em của Phượng có vẻ không khoái trò chơi ấy. Chúng nó thích khom lưng lặn những trái vông trên cát để tưởng tượng đến dấu xe hoặc xé những ngọn lá chuối vẫn kèn thổi te te bắt chước người dân vè gác cầu. Đám trẻ có đời sống riêng thật vô tư. Trong những lần pháo kích, chúng nó đã sợ hãi vì tiếng nổ vang dội khủng khiếp, chứ chưa biết sợ hãi về những gì xảy ra đằng sau tiếng nổ ấy. Người đàn bà thường cẩn thận bắt chúng ngồi dí dưới hầm, cho đến khi nàng biết chắc những chiếc xe cứu thương đã chở hết nạn nhân ra khỏi khu vực. Người đàn bà quen dần cảnh đổ nát của chiến tranh, nàng

không còn sợ hãi và lo lắng quá về cái tai nạn từ trời cao trút xuống ấy nữa. Thật khó mà trốn thoát. Sống phút nào hay phút đó, người đàn bà nghĩ thế, và cảm thấy bình tĩnh lại. Điều lo lắng nếu có ở nàng là sự lo lắng đôi khi như mỗi bận tâm thường trực, về người chồng mà những cuộc hành quân liên miên đã giữ chân chàng tận vùng đồi núi phía bắc quận lỵ từ nhiều tuần lễ nay.

Không nhìn hết được mặt sông vì sương mù dày đặc, nhưng bé Phượng cũng biết mặt sông sáng nay thật phẳng lặng. Trời lành lạnh. Trong không khí như có bụi nước. Con bé không để ý nó đã dậy sớm hơn mọi ngày. Dòng sông yên tĩnh trắng ngần sương mù nhìn xa như một giải lụa. Những giọt sương còn rơi tóc tách thật nhỏ và êm đềm từ những ngọn lá cao xuống các tàu lá thấp. Bé Phượng bước xuống bên sông đặt năm áo quần dơ trên một tảng đá, rồi khom mình đưa tay khoáy nước. Nước lạnh quá làm nó rút tay về, nhưng rồi lại nhúng xuống, lần này sâu hơn và nó mỉm cười nhìn theo sóng nước phía sau bàn tay di động. Nó im lặng với sự nghịch ngợm đó được một phút thì ngẩng mặt lên, bỗng dưng có cảm giác phía sau mình đang có người nhìn trộm. Nó e dè thoáng chút sợ hãi, từ từ quay mặt lại. Vẫn sương mù dày đặc trong các cành cây. Con bé yên tâm ngồi nhìn ra sông và bắt đầu nhúng mớ đồ dơ xuống nước. Nó không biết rằng cái cảm giác có người nhìn trộm chẳng nhằm lẫn chút nào, bởi người đàn ông đang ngồi thu mình dưới một gốc cây bên mé nước lúc đầu đã đứng dậy định tiến về phía nó nhưng sau nghĩ thế nào lại ngồi xuống như cũ, ánh mắt đăm đăm nhìn ra mặt sông có vẻ ngóng

đội. Gã cho tay vào túi áo móc bao thuốc lá lấy một điếu gỗ gõ xuống mặt đồng hồ rồi gắn lên môi. Gã cho tay vào túi quần để tìm hộp quẹt, túi bên trái rồi túi bên phải. Gã quên hộp quẹt đã hết và chiếc vỏ không đã bị gã ném xuống dòng sông từ bao giờ.

Cuối cùng người đàn ông gỡ điếu thuốc ra khỏi môi lẩn lẩn giữa hai ngón tay trở và cái, rồi có lẽ như không dẫn được sự thèm một hơi thuốc, gã đành đứng dậy một lần nữa nhếch bước lần về phía con bé xin lửa. Tuy những ngọn lá khô đã ướt đẫm sương đêm không gây ra tiếng động nào dưới mỗi bước chân người đàn ông, con bé vẫn linh cảm thế nào một lần nữa quay trở lại và ngỡ ngàng đứng dậy, trong tay còn nguyên nắm áo quần đang giặt dở. Người đàn ông đưa một bàn tay ra phía trước như muốn trấn tĩnh sự kinh ngạc của bé Phượng. Gã nói:

- Bác cần một que diêm.

Con bé vẫn đứng lặng, trong khi gã tiến thêm vài bước. Bấy giờ Phượng có thể nhìn rõ người đàn ông. Đó là một kẻ lạ, quá lạ đối với nó trong khu vực này. Gã đội một chiếc mũ lưỡi trai bằng nỉ xám, áo quần màu cút ngựa nhưng không giống như đồ lính mà cha nó thường mặc. Cách phục sức đó làm cho người đàn ông có vẻ gọn gàng và nhanh nhẹn ra. Bé Phượng vẫn nhìn sững gã cho đến khi gã mỉm cười nhắc lại câu nói cũ:

- Bác cần một que diêm, cháu có mang theo đấy không?

Con bé lắc đầu. Nó đứng yên một lúc mới nói:

- Bác đợi cháu chạy về nhà lấy ra cho nhé?

Người đàn ông đưa tay cản:

- Thôi, cảm ơn cháu. Bác đâu cần lắm.

Rồi đưa mắt nhìn ra mặt sông vẫn còn dày đặc sương mù, gã hỏi:

- Sáng nay cháu dậy sớm hơn mọi ngày hả?

Bé Phượng có vẻ lúng túng:

- Sáng nào cháu cũng ra đây, thế sáng nào bác cũng có đây để thấy cháu cả à?

Người đàn ông mỉm cười với nó không nói gì. Tự nhiên con bé thấy sự xa lạ lúc đầu đối với người đàn ông không còn nữa. Nó hỏi:

- Bác ra đây làm gì thế bác?

Đưa tay chỉ ra sông gã nói:

- Bác đợi đò.

Con bé cũng nhìn ra sông nghĩ ngợi một lúc rồi ngẩng mặt lên:

- Cháu cũng thế. Sáng nào cháu cũng đợi đò. Trước khi nhìn thấy chiếc đò, cháu đã biết nó sắp tới bờ nhờ tiếng chèo khuấy nước...

Người đàn ông chợt cười thành tiếng.

-Thế bây giờ...

- Bây giờ thì đò chưa sang đâu, bác ra bến sớm quá. Hay bác thử gọi đi.

- Gọi đò trong lúc không nhìn thấy gì bên kia sông cả, bác chẳng muốn chút nào. Trời sương mù nhiều quá.

Bé Phượng ngẩng lên nhìn người đàn ông.

- À, bác có thích sương mù không bác?

Người đàn ông vẫn nhìn ra sông ậm ừ một lúc mới trả lời:

- Ờ thích, thích ghê đi chứ.

Con bé ngồi xuống nhưng chưa vội nhúng mớ áo quần xuống nước.

Nó hỏi:

- Thế bác ở bên kia sông hả?

- Ờ...

- Nhà bác chỗ nào nhỉ. Khi hết sương mù rồi, cháu có thể nhìn thấy không?

Khuôn mặt người đàn ông bỗng nghiêm lại. Gã đưa mắt nhìn xuống con bé và ngay lúc đó cả hai người cùng nghe tiếng chèo khuấy nước.

- Không, nhà bác ở sâu bên trong nữa . Đò sắp vào bờ rồi phải không cháu?

- Dạ.

Bé Phượng đứng dậy nhích sang một bên chờ cho mũi đò cập bến.

Khi người đàn ông bước xuống lòng thuyền rồi, nó mới giật mình hỏi:

- Sáng mai bác có ở đây nữa không bác?

- Có.

Gã đáp gọn nhưng giọng gã làm cho con bé cảm thấy buồn buồn. Đò quay mũi, nó thấy người đàn ông đứng bất động giữa lòng thuyền.

Con bé nhìn theo cho đến lúc con đò, cả vành nón của người lái nhặt nhòa trong sương trắng. Tự nhiên nó cảm thấy ngậm ngùi.

Một đêm thật yên tĩnh. Người đàn bà sửa lại thế nằm cho hai đứa con nhỏ, rồi ra trước miệng hầm ngồi nhìn vãn vơ khu vườn trắng.

Thật ra thì nàng nhìn mà chẳng thấy gì hết. Có chăng, ánh trăng chỉ làm tăng thêm trong lòng người đàn bà nỗi nhớ nhung chồng cộng với sự lo lắng đến chảy nước mắt. Bé Phượng vẫn chưa ngủ, suốt buổi tối nó cứ bị hình ảnh người lạ mặt buổi sáng ám ảnh hoài. Chiếc mũ lưỡi trai màu xám che đôi mắt thật trù mẩn của gã làm nó cảm thấy băng khuâng như chưa bao giờ có cảm xúc đó. Thấy mẹ đang sụt sùi trước miệng hầm, nó nhồm dẩy khom lưng bước ra ngoài ngồi xuống cạnh. Người đàn bà vuốt tóc con gái:

- Sao chưa chịu ngủ?

Con bé im lặng một lúc, rồi trả lời mẹ bằng một câu hỏi khác:

- Sao mẹ ngồi đây mãi thế?

Rồi cũng không đợi câu trả lời, nó nắm tay mẹ hỏi tiếp:

- Sao mẹ lại khóc?

Người đàn bà nhìn qua một phía khác dấu nước mắt, nhưng những giọt nước mắt lại tuôn nhanh khi nàng đột ngột hỏi con:

- Phượng có nhớ cha không?

Con bé trả lời bình thản:

- Cha đi hành quân để làm gì vậy mẹ? Cha lâu về quá, có lẽ cha chẳng nhớ gì tụi con cả.

Người đàn bà gõ nhẹ lên đầu đứa bé.

- Đừng nói bậy. Để đầu gì cha về được khi mặt trận còn sôi động hoài.

Dĩ nhiên là bé Phượng không hiểu gì lắm, nhưng nó giữ im lặng.

Người đàn bà nói:

- Ngày mai con ở nhà trông hai em, mẹ sẽ nấu sẵn cơm và thức ăn

cho các con trọn ngày. Mẹ đi thăm cha. Mẹ sẽ bảo với cha Phượng ở nhà rất ngoan, rất giỏi....

Bé Phượng ngẩng mặt nhìn mẹ. Dưới ánh trăng khuôn mặt con bé mũm mĩm khác mọi ngày.

- Mẹ nhớ bảo cha cố về cho được nhé.

Người đàn bà gật đầu. Hai mẹ con ngồi bên nhau một lúc, rồi người đàn bà đẩy con xuống hầm. Bấy giờ trời đã khuya. Trước khi thiếp ngủ, bé Phượng còn nghe mẹ dặn:

- Sáng mai khi hai em còn ngủ, con chịu khó đem chiếu ra sông giặt nhé. Nhà chỉ còn một chiếc mà tụi trẻ đái dầm bấy nay...

Con bé không nhớ mẹ còn dặn gì nữa không vì ngay lúc đó nó đã ngủ vùi trong hơi đất quen thuộc.

Lúc bé Phượng thức dậy thì người đàn bà không còn ở đó. Nó nhìn vào những thức ăn và nồi cơm nấu sẵn, nghĩa là mẹ phải dậy sớm lắm và giờ này đang đứng bên quốc lộ chờ xe. Bé Phượng nhớ lời mẹ dặn đêm qua, sáng nay phải mang chiếu ra bến giặt. Nó vội đắp lại chiếu chần trên bụng cho hai em rồi ôm chiếu ra bến sông. Đi được một quãng, nó tần ngần đứng lại vài giây rồi quay trở về.

- Tại sao mình không mang theo hộp diêm nhỉ? Biết đâu bác ấy chẳng cần tới?

Con bé nghĩ thế và cảm thấy lòng vui lạ lùng. Một sự náo nức xuất hiện trong tâm hồn, lúc đầu thì không nhận ra nhưng sau đó nó hiểu.

- Hẳn giờ này bác ấy đã có mặt ở đấy rồi. Không biết bác thức dậy lúc nào mà có mặt ở đây sớm thế...,

Bé Phượng tự hỏi nữa mà chẳng thềm đến sự trả lời nào. Nó bước thoăn thoắt về phía bờ sông. Trời vẫn như mọi hôm, đầy sương mù và dòng sông vẫn là giải lụa trắng bát ngát.

Vắt chiếc chiếu lên một tảng đá, bé Phượng đưa mắt nhìn quanh tìm kẻ lạ. Vẫn những ngọn cây sương mù ôm kín, vẫn gốc cây quen thuộc bên mé sông nơi người đàn ông xuất hiện hôm qua, vẫn bến nước tĩnh lặng này, nhưng kẻ lạ thì không thấy. Con bé thất vọng ngồi xuống một tảng đá. Tự nhiên nó cảm thấy thiếu vắng một cái gì trong tâm hồn. Kẻ lạ đã sai hẹn với nó.

Bé Phượng ngồi im như một pho tượng không biết trong bao lâu cho đến khi nó sờ phải hộp diêm trong túi áo và sức nhớ tới câu nói dịu dàng của người đàn ông khi hỏi xin một chút lửa, cũng là lúc nó cảm thấy nước mắt mình chảy vòng đôi mi và dòng sông trước mặt mịt mù hơn bởi sương mù. Trong sự yên tĩnh đang có của buổi sớm, bỗng con bé nghe tiếng đạn réo qua đầu rồi tiếp theo những tiếng nổ dữ dội chung quanh. Bé Phượng nằm ngay xuống một kẻ đá, cố thu mình thật nhỏ. Tảng đá còn ướt đẫm sương. Hơi lạnh từ đất tỏa lên thấm qua lớp vải áo làm nó run cầm cập.

Chờ cho trái đạn sau cùng nổ dứt một khoảng lâu, bé Phượng mới

ngồi dậy. Hình ảnh đầu tiên trong tầm mắt nó là dòng sông rực rỡ ánh nắng. Sương mù chỉ còn vương vất trên những vòm cây cao bên kia sông. Con bé nhìn chăm con đò đang neo trong bờ dưới một khóm tre. Con đò sáng nay đã không sang ngang, mà kẻ lạ cũng không có mặt để chờ đợi.

Bé Phượng đứng dậy uể oải kéo chiếc chiếu thả chìm xuống nước. Nó nhớ lời mẹ dặn đêm qua và giặt vội vàng khi chợt nghĩ giờ này hai em nó hẳn đã thức dậy. Hẳn phải thức dậy ngay, khi có tiếng nổ đầu tiên rồi chứ. Nó nghĩ vậy và cảm thấy nóng lòng quá đỗi. Bỗng có tiếng người nói phía sau:

- Thôi đừng giặt nữa cháu à...

Con bé hốt hải quay lại. Người lính bước xuống những bậc cấp bằng đá. Nó nhận ra người lính có vẻ quen thuộc, hình như là bạn của cha. Người lính nói:

- Giặt chiếu làm gì sớm thế ?

Con bé ngửa mặt lên nhìn người đàn ông:

- Mẹ cháu bảo nhà chỉ còn một chiếc mà tụi em đái dầm...

Người lính cười buồn:

- Thôi vớt chiếu đi, theo chú về nhà...

Con bé tần ngần mở to mắt nhìn người lính:

- Mẹ cháu dặn...

Người lính quay mặt đi:

- Chú biết rồi, nhưng bây giờ không cần thiết nữa.

Con bé hốt hải và nước mắt nó bắt đầu chảy nhanh xuống má.

- Nhưng còn các em cháu...

Người lính nói chậm rãi:

- Cháu dại quá. Cháu nhớ loạt đạn pháo kích vừa rồi chứ? Thôi về nhà chú đi...

Bé Phượng ngồi thụp xuống đưa hai bàn tay bưng mặt khóc thét lên. Trong khi người lính kéo thấp mũ lưỡi trai xuống và khịt khịt mũi.

Người lính nhất định không cho bé Phượng trở lại chiếc hầm cũ. Anh nghĩ con bé sẽ khóc thật nhiều trong những ngày đầu nhưng rồi nó sẽ nguôi quên và nhất là khi quốc lộ được khai thông và mẹ nó có thể trở về với nó. Mỗi buổi chiều người lính thường dẫn con bé ra sông chơi, nhưng nó có vẻ thích đến đó vào buổi sáng hơn. Buổi sáng thì người lính dậy muộn, hơn nữa cũng không mấy khi anh được ở nhà ban đêm. Bé Phượng sau ngày hai em chết không có dịp để nhìn sông sương mù, không còn dịp để nhớ lại hình ảnh kẻ lạ mà nó gặp buổi sáng nào trên bến nước.

Một buổi chiều người lính dẫn bé Phượng đi dọc theo bờ sông. Con bé tung tăng như một chú sóc nhỏ. Tóc nó bay rối trong gió. Thỉnh thoảng nó ngồi thụp xuống một bãi cỏ để chờ người lính lừng khừng đi tới. Nó bắt đầu nguôi quên thật, tâm hồn trẻ thơ có khác. Lúc hai người đến một khúc quanh của dòng sông, người lính dừng lại. Anh lấy thuốc lá gắn lên môi, rồi cho tay vào túi quần lấy hộp quẹt. Hộp quẹt chỉ còn một que diêm. Người lính đưa que diêm và hộp quẹt

trống ra trước mặt bé Phượng, ý chừng cho nó cùng hồi hộp vì chỉ còn một que diêm cuối cùng. Anh thu đóm lửa giữa hai bàn tay xòe ra, nhưng đóm lửa đã tắt khi sắp kê vào đầu điều thuốc. Người lính không có vẻ bức mình ném vỏ diêm xuống cỏ, lấy điều thuốc ra khỏi môi rồi buông thõng hai tay nhìn con bé mỉm cười.

Con bé cười trả người lính, đoạn chạy đến đám cỏ nhặt chiếc vỏ hộp quẹt mân mê trong lòng bàn tay. Nó nghĩ sao chú này giống bác ấy thế. Tự nhiên nó cảm thấy lòng lâng lâng buồn.

Hai người, một già một bé đi bên nhau, không nói với nhau một tiếng. Bỗng họ dừng lại khi thấy đám đông trước mặt. Bây giờ con bé mới hỏi:

- Cái gì thế chú?

Người lính nghĩ ngợi một lúc, rồi nói:

- Hình như xác định ấy mà, hẳn bị bắn chết đêm qua...

Bé Phượng tần ngần một chút rồi không tránh được tò mò, nó kéo tay người lính chen vào đám đông. Bỗng con bé dừng hẳn lại. Nó vừa nhìn thấy chiếc mũ lưỡi trai bằng nỉ xám, rồi chỉ trong một giây sau thảng thốt nhận ra xác chết là người đàn ông, kẻ lạ mặt mà nó đã gặp một lần trên bến sông. Nó bỏ đám đông nắm tay người lính kéo đi. Nó buồn bã, lấy làm tiếc là lần trước không có sẵn hộp diêm cho bác ấy mời điều thuốc.

Nguồn: damau.org
Được bạn: Ct.Ly đưa lên
vào ngày: 26 tháng 7 năm 2010